

УХВАЛА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 5, частини першої статті 21 Закону України «Про політичні партії в Україні»

м. Київ
22 вересня 2014 року
№ 81-у/2014

Справа № 2-76/2014

Конституційний Суд України у складі суддів:

Бауліна Юрія Васильовича — головуючого,
Бринцева Василя Дмитровича — доповідача,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Саса Сергія Володимировича,
Сліденка Ігоря Дмитровича,
Стецюка Петра Богдановича,
Тупицького Олександра Миколайовича,
Шаптали Наталі Костянтинівни,
Шевчука Станіслава Володимировича,
Шишкіна Віктора Івановича,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 5, частини першої статті 21 Закону України «Про політичні партії в Україні» від 5 квітня 2001 року № 2365–III (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 23, ст. 118) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Бринцева В. Д. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

У С Т А Н О В И В:

1. Суб'єкт права на конституційне подання — 50 народних депутатів України — звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням дати офіційне тлумачення положень статті 5, частини першої статті 21 Закону України «Про політичні партії в Україні» від 5 квітня 2001 року № 2365–III (далі — Закон) в аспекті таких питань:

– чи є вичерпним перелік підстав для заборони політичної партії, визначений у статті 5 Закону;

– чи можуть бути застосовані до політичної партії правові заходи у вигляді її заборони, якщо не політична партія загалом, а її окремі члени вчинили проти-правні дії;

– чи є необхідною передумовою заборони політичної партії факт винесення судами України обвинувальних вироків щодо членів цієї політичної партії за вчинення кримінальних правопорушень;

– якими офіційними документами компетентних органів державної влади встановлюються (фіксуються) юридичні факти вчинення політичною партією та її членами протиправних дій, на підставі яких суд відповідно до статей 5, 21 Закону приймає рішення про заборону діяльності політичної партії.

Обґрунтовуючи практичну необхідність в офіційному тлумаченні зазначених положень, народні депутати України стверджують, що кожна з підстав для заборони політичної партії, наведених у статті 5 Закону, за своєю сутністю та юридичним змістом передбачає існування фактів вчинення кримінальних правопорушень.

На думку авторів клопотання, в судовій практиці застосовуються різні правові позиції при розгляді справ про заборону діяльності політичних партій. Так, у Рішенні Верховного Суду України про заборону політичної партії «К» від 5 листопада 2004 року, постанові Округного адміністративного суду міста Києва про заборону діяльності політичної партії «Руська Єдність» від 30 квітня 2014 року, а також у рішеннях Європейського суду з прав людини є розбіжності щодо того, чиї дії оцінювати при розгляді справ про заборону діяльності політичної партії — партії в цілому чи її окремих членів.

До конституційного подання долучено копії зазначених судових рішень, а також копії адміністративного позову Міністерства юстиції України і Державної реєстраційної служби України до Комуністичної партії України про заборону її діяльності від 9 липня 2014 року та ухвали Округного адміністративного суду міста Києва про відкриття провадження в адміністративній справі від 11 липня 2014 року за вказаним позовом.

2. Конституційний Суд України, вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з прийняттям Першою колегією суддів Конституційного Суду України процесуальної ухвали від 16 вересня 2014 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України», виходить з такого.

2.1. Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» у конституційному поданні має зазначатися правове обґрунтування тверджень щодо необхідності в офіційному тлумаченні правового акта або його окремих положень; підставою для конституційного подання щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є практична необхідність у з'ясуванні або роз'ясненні, офіційній інтерпретації положень Конституції України та законів України (пункт 4 частини другої статті 39, частина перша статті 93).

Аналіз конституційного подання і долучених до нього матеріалів дає підстави для висновку, що народні депутати України не вказали конкретних положень стат-

ті 5, частини першої статті 21 Закону, які, на їхню думку, є незрозумілими і потребують офіційного тлумачення. Так, у частині першій статті 5 Закону закріплено перелік підстав для заборони діяльності політичної партії, які викладено чітко й однозначно. Стаття 5 Закону має три самостійні частини, частина перша статті 21 Закону складається з декількох положень, однак автори клопотання не зазначили, які саме положення названих статей мають бути предметом офіційного тлумачення.

За правовою позицією Конституційного Суду України невизначеність предмета тлумачення унеможлиблює здійснення офіційної інтерпретації положень Конституції України та законів України (ухвали від 5 липня 2011 року № 25-у/2011, від 20 лютого 2013 року № 6-у/2013, від 22 травня 2013 року № 21-у/2013).

Отже, в цій частині конституційне подання не відповідає вимогам пункту 4 частини другої статті 39 Закону України «Про Конституційний Суд України», що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 45 цього закону — невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, Законом України «Про Конституційний Суд України».

2.2. Конституційному Суду України підвідомчі питання, передбачені статтею 150 Конституції України. Питання, поставлені суб'єктом права на конституційне подання, стосуються аналізу законодавства України на предмет виявлення у ньому підстав для заборони діяльності політичної партії, визначення документів, що фіксують факти протиправних дій партії чи її окремих членів, відповідно до яких суд приймає рішення про заборону політичної партії. По суті, ці питання безпосередньо не пов'язані зі змістом положень статті 5, частини першої статті 21 Закону, тому прагнення одержати відповіді на них Конституційний Суд України вважає намаганням отримати консультацію щодо обґрунтованості підстав для адміністративного позову про заборону діяльності Комуністичної партії України.

Конституційний Суд України неодноразово наголошував на тому, що правозастосовна діяльність полягає в індивідуалізації правових норм щодо конкретних суб'єктів і конкретних випадків, тобто в установленні фактичних обставин справи і підборі правових норм, які відповідають цим обставинам; пошук та аналіз таких норм з метою їх застосування до конкретного випадку є складовою правозастосування; надання консультацій чи роз'яснень з цього приводу не належить до повноважень Конституційного Суду України (ухвали від 31 березня 2010 року № 15-у/2010, від 3 липня 2014 року № 73-у/2014).

Крім того, слід враховувати, що Окружний адміністративний суд міста Києва не розглянув адміністративний позов Міністерства юстиції України і Державної реєстраційної служби України до Комуністичної партії України про заборону її діяльності. За правовою позицією Конституційного Суду України, викладеною в Ухвалі від 1 червня 1999 року № 20-у/99, надання консультації щодо застосування норм права для вирішення конкретної судової справи було б втручанням у здійснення правосуддя.

Таким чином, наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі за пунктом 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

Враховуючи зазначене та керуючись статтями 150, 153 Конституції України, статтями 39, 45, 50, 93 Закону України «Про Конституційний Суд України», Конституційний Суд України

у х в а л и в :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 5, частини першої статті 21 Закону України «Про політичні партії в Україні» від 5 квітня 2001 року № 2365–III зі змінами на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом; невідповідність Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ